

HUOLTOVARMUUSNEUVOSTON TARKASTELU KORONAKRIISIN VAIKUTUKSISTA

Jukka Ruusunen

Huoltovarmuusneuvoston puheenjohtaja

Raportin luovutus ministeri Tuula Haataiselle 19.11.2020

HUOLTOVARMUUSNEUVOSTO

RAPORTIN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITE

- Valtioneuvoston nimittämä Huoltovarmuusneuvosto koostuu yhteiskunnallisista toimijoista ja elinkeinoelämän edustajista.
- Huoltovarmuusneuvosto päätti kokouksessaan 28.5.2020 käynnistää tarkastelun koronakriisin laajoista huoltovarmuusvaikutuksista ja niiden kautta havaituista tärkeimmistä kehityskohteista.
- Raportti kokoaa yhteen havainnot ja johtopäätökset, jotka perustuvat huoltovarmuusorganisaatiolta kesä-heinäkuussa 2020 kerättyyn kyselyaineistoon.
- Tämän käsittelyn pohjalta on mahdollista tunnistaa useita laajempia toimintalinjoja suomalaisen huoltovarmuusjärjestelmän kehittämiseksi.

Huoltovarmuusorganisaatio muodostuu n. 1000 osallistujan yhteistoiminta- ja asiantuntijaverkostosta - sekä julkiselta, että yksityiseltä sektorilta.

HUOLTOVARMUUSNEUVOSTO

HUOLTOVARMUUSKESKUS

 ELINTARVIKE- HUOLTO	 ENERGIA- HUOLTO	 LOGISTIIKKA	 TERVEYDEN- HUOLTO	 FINANSSIALA	 TEOLLISUUS	 MUUT
Alkutuotanto Elintarviketeollisuus Kauppa ja jakelu KOVA -toimikunta	Voimatalous - 5 aluetoimikuntaa - Kaukolämpöjaosto - Kotimaisten poltto- aineiden jaosto Öljy - Maakaasujaosto	Ilmakuljetus Maakuljetus Vesikuljetus	Terveystenhoito Vesihuolto Jätealan huolto- varmuustoimikunta	Rahoitushuolto Vakuutus	Kemia Metsä MIL Muovi ja kumi Rakennus - 6 aluetoimikuntaa Teknologia	Digi Media

Huoltovarmuus kriittiset yritykset

Alueellisen varautumisen yhteistoiminta

RAPORTISSA TARKASTELLUT TEEMAT

- Elinkeinoelämän rooli
- Kriittiset toimitus- ja arvoketjut
- Kotimainen tuotanto ja palvelut
- Materiaalinen varautuminen ja varastointi
- Valmiusorganisaatio ja viranomaisvastuut
- Toiminta Euroopan unionissa ja kansainvälinen yhteistyö
- Tilannekuva- ja tietoisuus sekä viestintä
- Huoltovarmuutta koskeva lainsäädäntö

HAVAITUJA KEHITYSKOHTTEITA 1

Päätöksenteko ja yhteistoiminta:

- Viranomaisten päätöksentekokykyä tulee kehittää ripeyttämällä päätösmekanismeja, rakentamalla valmiutta poiketa normaaliajan säädöksistä tilanteen niin vaatiessa ja luomalla varajärjestelyjä.
- Viranomaisten tulee kehittää ohjeistuskykyään, jotta ohjeet ovat kansallisesti koordinoituja, kattavia, selkeitä ja oikea-aikaisia sekä vähimmäisvarautumisen kannalta riittävän yksityiskohtaista ja toimijoiden käytännön varautumista tukevaa.
- Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistoiminta ja sopimuksellinen varautuminen vaativat kehittämistä.

HAVAITTUJA KEHITYSKOHTTEITA 2

Varastointi ja hankinnat:

- Varmuus-, turva- ja velvoitevarastointi vaatii tehostamista ja edellyttää laajaa analyysi-, suunnittelu-, kehittämis- ja säätelytyötä.
- Suojavarusteiden saatavuus ja laatu tulee varmistaa keskitetyllä hankinnalla ja varastointia tulee tehostaa.
- Lääkkeiden velvoitevarastointia koskeva lainsäädäntö vaatii uudistamista ja lääkkeiden varmuusvarastointi roolien selkeyttämistä.

HAVAITTUJA KEHITYSKOHTTEITA 3

Tilannekuva, roolit ja tehtävät:

- Tilannekuvan ylläpitoa ja jakamista sekä toiminnan harjoittelua tulee kehittää. Terveystilannekuvaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.
- Huoltovarmuusorganisaation poolien roolia ja tehtäviä elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistyöelimenä tulee tarkentaa.
- HVK:n rooli vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa tulee selkeyttää ja päättää onko sillä operatiivinen rooli vai ei.

HAVAITTUJA KEHITYSKOHTTEITA 4

Kansainvälinen yhteistyö ja lainsäädäntö:

- Suomen tulee olla aloitteellinen EU:n kriisivasteen ja varautumiskyvyn rakentamisessa, samoin kuin yhteisten pohjoismaisten kyvykkyyksien luomisessa.
- Lainsäädännöllisiä ratkaisuja on syytä harkita useiden yllä mainittujen toimintalinjojen osalta, mutta samalla on tärkeä pitää mielessä vapaaehtoisuuden ja positiivisten kannustimien merkitys kestävän ja ketterän huoltovarmuusjärjestelmän rakentamisen kannalta. Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (1048/2018) on syytä päivittää tehdyn analyysin pohjalta.

HUOLTOVARMUUSKESKUS ENNAKOI, VARAUTUU JA TURVAA YHTEISKUNTAA KRIISITILANTEIDEN VARALLE

Janne Känkänen

Huoltovarmuuskeskuksen toimitusjohtaja

Huoltovarmuusneuvoston raportin luovutus ministeri Tuula Haataiselle 19.11.2020

HUOLTOVARMUUSNEUVOSTO

HVK KESKEISESSÄ ROOLISSA KORONAKRIISIN AIKANA

Tilannekuvan rakentaminen:

- Kerättiin ja rakennettiin **tilannekuvaa** valtioneuvoston ja ministeriöiden käyttöön

Suojavarusteiden hankinta:

- **Suojavarusteita** terveydenhuollon käyttöön yli 220 miljoonalla eurolla = yli 740 miljoonaa kappaletta erilaisia suojaimeja
- Yhdessä TEM:n kanssa HVK tukenut **kotimaisen tuotannon** käynnistymistä

Meriliikenteen turvaaminen:

- HVK:n tuella pidettiin **rahtikuljetuksille välttämättömät** autolautat liikenteessä

HUOLTOVARMUUSTYÖN TULOKSET TURVAAVAT ARKISIA TOIMINTOJA

Case Päivittäistavarakauppa:

- **Päivittäistavarat ja elintarvikeketju** toimineet kriisitilanteessa mallikkaasti
  - Yhteinen **ennakointi** ja **tilannekuvan arviointi** elintarvikehuollon koko arvoketjun näkökulmasta – tieto kulki elinkeinoelämän ja valtionhallinnon välillä
  - Pitkäaikainen **jatkuvuussuunnittelu** ja **varautumisyhteistyö** taustalla
  - Parhaiden varautumiskäytäntöjen jakaminen poolien yhteisissä tilannekatsauksissa **yrietysten välillä**
-

KOHTI UUTTA NORMAALIA KEHITTÄEN TOIMINTAA

- HVK tekee aktiivista ennakointityötä ja tuottaa neljä vaihtoehtoista **skenaariota** koronakriisin jälkeisestä ”uudesta normaalista” ja niiden tuomista muutostarpeista huoltovarmuustyölle.
- Oma toimintaa kehitetään, mm.:
  - **Strategiatyö** käynnistynyt – tavoitteiden täsmentäminen, toiminnan seuranta ja raportointi
  - Huoltovarmuuteen liittyvän **varastointikokonaisuuden** arviointi: materiaalisen varautumisen ja varastointiin liittyvien järjestelyjen kehittäminen
  - **Kotimaiseen tuotantoon** ja kriittisiin toimitusketjuihin liittyvät kysymykset
  - Oman **operatiivisen valmiuden** parantaminen

KIITOS!

Yhteystiedot

HUOLTOVARMUUSKESKUS

Huoltovarmuuskeskus

Aleksanterinkatu 48A, 7 krs.
FI-00100 HELSINKI
Puh: 02950 51000

**VARMUUDEN
VUOKSI**

- nesa.fi
- huoltovarmuus.fi
- varmuudenvuoksi.fi